

222161

SERIA

B

NUMĂRUL

CUNOȘTINȚE

FOLOSITOARE

63

„SFATURI PENTRU GOSPODARI”

DIRECT. REDACȚIONALĂ PROF. UNIV. I. SIMIONESCU

**CREȘTEREA PĂSĂRILOR
BOLILE ȘI LEGUIREA LOR**

DE

PETRONIUS BEJAN - COȘULA

EDITURA „CARTEA ROMĂNEASCĂ” BUCUREȘTI

Prețul Lei 8.—

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

* = 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Seria A. „ȘTIINȚĂ PENTRU TOȚI“.

Nr.

1. **Cum eră omul primitiv** de I. SIMIONESCU.*
2. **Viața omului primitiv** de I. SIMIONESCU.*
3. **Gazurile Naturale** de I. SIMIONESCU*
4. **Albinele** de T. A. BĂDĂRĂU.
8. **Furnicile** de T. A. BĂDĂRĂU.
9. **Viața plantelor** de I. SIMIONESCU*
- 10—11. **Pasteur** de C. MOȚAȘ.
14. **Porumbel mesagerul** de V. SA-DOVEANU.
15. **Planeta Marte** de ION PAȘA.
16. **Delă Omer la Einstein** de GENERAL SC PANAITESCU.
17. **Cum vedem** de DR. I. GLĂVAN.
18. **Răzele X.** de AL. CIȘMAN.
19. **Omul delă Cucuteni** de I. SIMIONESCU.
20. **Protozoarele** de I. LEPSI.
21. **Fulgerul și trăznetul** de C. G. BRĂDEȘTEANU.
22. **Nebuloasele gazoase** de M. E. HEROVANU.
23. **Bacteriile folositoare** de I. POPU-CĂMPEANU.
24. **Scrisori cerești (Meteorite)** de I. SIMIONESCU.
25. **Din istoricul electricității** de STEL. C. IONESCU.
26. **Mercur și Venus** de C. NEGOIȚĂ.
27. **Reumatism și arterioscleroza** de DR. M. CĂHĂNESCU.
28. **Oameni de inițiativă** de APOSTOL D. CULEA.
29. **Henri Ford** de ING. N. GANEA.
30. **Muscă** de I. MUREȘANU.
32. **Cifrele** de G. M. LAZĂRESCU.
33. **Animale de demult** de I. SIMIONESCU.
34. **Lămurirea potopului** de I. SIMIONESCU.
35. **Din viața oamenilor întreprinzători** de APOSTOL D. CULEA.

Nr.

36. **Soietatea națiunilor** de ARTUR GORVEI.
37. **Ficatul și boalele lui** de DR. M. CĂHĂNESCU.
38. **Electrochimia și electroliza** de N. N. BOTEZ.
39. **Noțiuni de electricitate** de ING. CASETTI.
40. **M. Berthelot** de CAPIT. I. ZAPAN.
41. **Izvoare actuale de energie** de E. SEVERIN.
42. **Goethe ca naturalist** de PROF. I. SIMIONESCU.
43. **Viața'n munți** de I. SIMIONESCU.*
44. **Principii de biologie** de I. SIMIONESCU.
- 45—46. **Fauna Mării Negre** de BĂCESCU M. și CĂRAUȘU S.*
47. **Vitaminele** de DR. N. GAVRILESCU.*
49. **Petrolul** de I. SIMIONESCU.*
50. **Șobolani și șoareci** de PROF. RAOU VLĂDESCU.*
51. **Viața la Ecuator** de I. SIMIONESCU.*
52. **Viața la tropice** de I. SIMIONESCU.*
53. **E. Roux** de PROF. DR. G. MARINESCU.*
54. **Cutremurele** de I. SIMIONESCU.*
55. **Cum birue viața** de DR. VASILE ZAHARESCU.*
56. **Plante carnivore** de I. POPU-CĂMPEANU*
58. **Newton** de O. ONICESCU.*
59. **Fluturii de zi** de I. SIMIONESCU.*
60. **Fluturii de noapte** de I. SIMIONESCU.*
61. **Glände cu secreție internă** de PROF. DR. C. PARHON.*
62. **Sarea** de PROF. I. SIMIONESCU.*
63. **Circulația materiei** de PROF. I. SIMIONESCU.*
64. **Păseri de apă** de C. S. ANTONESCU.*
65. **Flori de primăvară** de I. SIMIONESCU.*
66. **Din viața marilor fizicieni și chimiști** de C. ALLAC.*
67. **Descartes** de O. ONICESCU.*

Seria B. „SFATURI PENTRU GOSPODARI“.

Nr.

2. **Despre tovărășii** de PREOT. C. DRON.
3. **Despre scariatină** de DR. I. GHEORGHIU.
7. **Morcovul și alte legumă** de P. ROZIADÉ.

Nr.

8. **Sifilisul** de DR. E. GHEORGHIU.
10. **Votul obștesc** de A. GOROVEI.
14. **Pelagra** de PROF. V. BABEȘ.*
15. **Alegerea semințelor** de C. LACRIȚIANU.

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
SFATURI PENTRU GOSPODARI**CREȘTEREA PĂSĂRILOR**
BOLILE ȘI LECUIREA LOR

DE

PETRONIUS BEJAN-COȘULA**CUVÂNT ÎNAINTE.**

Orice gospodar dela țară crește pe lângă casa lui păsări cu cari măcar în zile de sărbătoare, după munci grele, după lungi zile de post, să-și poată întrema trupul. Le crește cu destulă trudă și când au ajuns mari, mor pe capete din diferite pricini.

Este de mare folos ca să știe gospodina cu ce mijloace ar putea pune păsările la adăpost de sumedeniile de boli ce le pândesc sau cum ar putea să vindece unele din ele.

În unele părți ale țării noastre, țăranul a ajuns, ca pe lângă agricultură, să-și mai apropie un izvor de câștig: creșterea păsărilor; nu puțini sunt aceia pentru cari creșterea păsărilor a ajuns să fie ocupația cea mai de seamă, ocupație din care, pe lângă că-și mulțumește toate trebuințele gospodăriei își scoate și „bani albi pentru zile negre.“ Aceștia sunt oamenii cari și-au pus toată dragostea în muncă, cari au căutat să-și pună priceperea câștigată din cărți și din propria lor experiență, la temelia unei crescătorii de păsări cum se cuvine.

Din nefericire, majoritatea sătenilor au rămas la vechile obiceiuri moștenite, la vechile cotețe întunecoase, umede și reci, adevărate cuiburi de boli. Hrana pe care o dau păsărilor este de multe ori nesatisfăcătoare; de multe ori sunt chiar uitate cu

mâncarea și apa, în care caz păsările trec gardul la vecini sau își potolesc setea în băltoacele pline de necurătenii. Nu de mirare că mor cu duiumul.

Țara noastră trece în fiecare an peste graniță cam 220 milioane de ouă produse de găinile țărânelui nostru. În schimbul acestora, intră în țară banii cari plinesc nenumăratele trebuințe de viață ale țării. Și această cantitate de ouă pe care o exportăm este foarte mică pe lângă ceiace am putea exporta dacă ne-am da silința să îmbunătățim rasa păsărilor noastre printr'o îngrijire pricepută. În felul acesta am putea face față cererilor cu o marfă bună, am oferi cumpărătorilor nu un ou de 38 grame, ci unul de 60-70 grame, cu coaja curată.

Creșterea păsărilor este de netăgăduit folos. Vre-o cincizeci de găini ne aduc acelaș venit pe care ni l-ar aduce o vacă bună.

Olanda, Danemarca, Germania și alte țări, au înțeles că păsările pot fi un nesecat izvor de câștig. Locuitorii acestor țări, prin creșterea păsărilor au adus prosperitate în țară, prin munca lor s'au făcut cunoscuți peste fruntarii.

Și țara noastră care, slavă domnului, are toate ce-i trebuie, ar putea ajunge una dintre cele mai mari exportatoare de păsări. Pentru aceasta trebuiesc îndrumări și mai ales tragere de inimă.

CREȘTEREA PĂSĂRILOR

CÂTEVA RASE DE PĂSĂRI.

Prin Indo-China trăiește în stare sălbatecă neamul păsărilor noastre de curte, găina *Bankiva*. Cu multă trudă omul a căpătat, pe calea încrucișărilor, mai multe rase de păsări cât mai puternice, cât mai outoare, cât mai bune de carne.

Truda aceasta a adus foloase neprețuite. Azi avem câteva rase de păsări cari, pe lângă frumu-

seșea lor, prezintă o mare valoare economică. Economia țărilor bogate în păsări de rasă se plinește prin exportul acestora sau al ouălor.

În țara noastră avem două rase de păsări: *pasărea câmpenească* (porumbacă) și curioasa *rasă transilvăneană* cu gâtul gol.

Un alt soi de păsări sunt *găinile luptătoare*, numite așa din cauza lup-

telor crude pe cari le angajează — în deosebi cocoșii — lupte ce nu sfârșesc decât atunci când unul din doi, din cauza loviturilor căpătate, se dă bătut.

Rasa de păsări *Leghorn* (Fig. 1), este destul de răspândită în țara noastră: păsările sunt foarte ouătoare, de statură mai mică

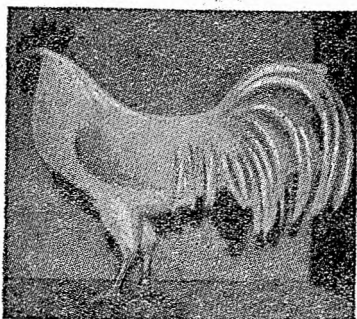

Fig. 1. — Cocoș Leghorn

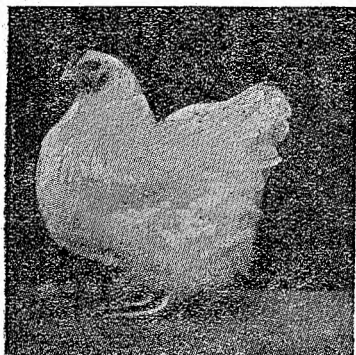

Fig. 2. — Găină Wyandotte

de cât cele obișnui e, cu penele albe, fără vre-o pată de altă culoare. Creasta cocoșului este simplă, mare, a găinei mai mică, tot simplă, și plecată de obicei pe o parte. Bărbiile cocoșului sunt mari, coada lungă formată din pene lungi, mult arcuite în jos.

O altă rasă de păsări albe, este rasa *Wyandotte*; păsările

sunt mari au creasta bătută și sunt bune de ouă și carne. (Fig. 2).

O rasă care s'a dovedit a fi nimerită pentru țara noastră este rasa *Rode-Island* (Fig 3).

Găina ouă mult, putând produce atunci când este bine îngrijită, cam 250 ouă anual, ouăle fiind mari, cu coaja galbenă-roșietică bătând în ruginiu. Este bună cloșcă; puii cresc repede ajungând a avea la vârsta de 3-4 luni cam 2 kgr. greutate.

Fig. 3. — Cocos Rode-Island

Păsările au penele de culoare roșie-închisă. La cocoș penele gâtului sunt roșii arămii iar cele dela coadă negre-verzui, strălucitoare. Puful este de culoare galbenă închisă. Când pasărea are ici colo pene de altă culoare nu este de rasă curată.

Ciocul păsărilor este scurt, puternic, de culoare galbenă, creasta simplă și dreaptă; picioarele sunt puternice, galbene și neacoperite cu pene.

Cei ce doresc să aibă păsări de rasă vor cumpăra ouă pentru clocit dela crescătoriile renumite sau dela Camerele de Agricultură. Numai acestea pot oferi ouă sănătoase și de rasă curată.

II. INFIINȚAREA UNEI MICI CRESCĂTORII.

Păsările ca să crească bine, ca să producă cât mai multe ouă mari și sănătoase, cer o îngrijire deosebită a cotețului, hranei și apei.

Un coteț făcut așa cum se cuvine, așa cum cere felul de trai al păsărilor, hrana bine chibzuită și apa dată la timp sunt cele trei puncte pe cari gospodarul trebuie să le aibă în vedere, dacă pășe-

ște la înființarea unei mici crescătorii de păsări.

Cotețul. Păsările ca și oamenii, ca să trăiască au nevoie de aer și de lumină. Deaceia când ne punem în gând să facem un coteț sistematic pentru păsări, trebuie să avem în vedere ca el să nu fie întunecos și mic, ci destul de mare, în care aerul și lumina să pătrundă nestingherită.

Cunoscând că 3-4 găini au nevoie de un metru patrat de spațiu, vom ști ce dimensiuni va trebui să dăm cotețului pentru numărul de pasări crescute.

Astfel, un coteț pentru 40 găini, va trebui să aibă înălțimea din față (cea mai mare) de 2,20 m., cea dinapoi de 1,50 m., lățimea de 3,50 m. și lungimea de 4 m.

Pe baza experiențelor făcute voi căuta să arăt aici cum am putea construi un bun coteț.

Un coteț călduros, în care găinele să poată oua și iarna, se va construi din chirpici, vălătuci sau cărămidă. Se poate face însă și din scândură, în care caz pereții vor fi dubli, depărtați între ei cu 10-15 cm. și umpluți cu talaș sau pae bine bătute.

Pentru ca păsările să ouă, au nevoie de lumină cât mai multă, de spațiu suficient în care să poată alerga și de hrană bună. Lumina se poate căpăta prin geamuri cât mai mari: în timpul iernii vor fi bine închise și prevăzute deasupra cu gemulețe de aerisire. Vara se vor înlocui cu pânză de sită care să nu permită intrarea muștelor, adevărate cărașe de boale.

Intrarea păsărilor în coteț se face printr'o porțiță tăiată în partea de jos a ușii așa cum arată (fig. 4), porțiță care în timpul nopții se va închide cu un oblon.

În interiorul cotețului se face „patul de dormit” al păsărilor și cuibarele.

Patul de dormit sau stelajul se face astfel: în fundul cotețului se bate patru pari înalți de un metru de la pământ. Pe acești pari, după ce s'au pus două chingi, se vor așeza scânduri astfel ca să for-

meze un pat ce nu va ocupa mai mult de o jumătate din coteț. Pe el se așază, așa cum arată

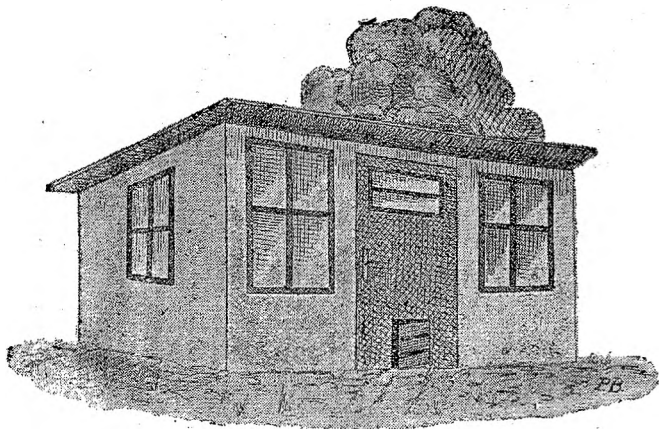

Fig. 4. — Un coteț sistematic de păsări

BCU Cluj / Central University Library Cluj
fig. 5, patul păsărilor, care se va lucra simplu din leături de brad bine geluite și cu muchile rotunjite.

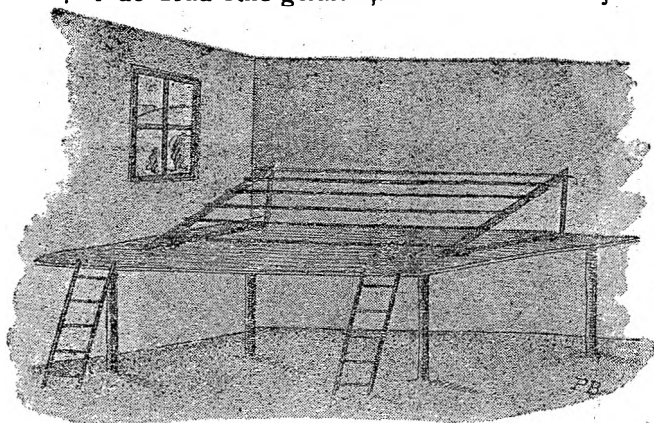

Fig. 5. — Patul păsărilor

Se vor lucra întâi două triunghiuri cu baza de 1,30 m. și înălțimea de 0,70 m. Baza va fi pre-

văzută cu două tălpici care vor fixa triunghiurile pe postament. Ipotenuza triunghiului va fi făcută dintr'un leat ceva mai lat tăindu-se creștături din 20 cm. în 20 cm. în care se vor fixa, fără să se bată în cue, leături rotunde. Acestea vor fi destul de tari ; pe ele vor dormi păsările.

Dela pământ la postament se vor așeza două scărițe ca să se urce păsările la dormit.

Rămâne acum să lucrăm *cuibarele*, lucru destul de simplu care îl poate face oricine din scânduri (fig. 6). Se vor putea face și din nuiiele împletite.

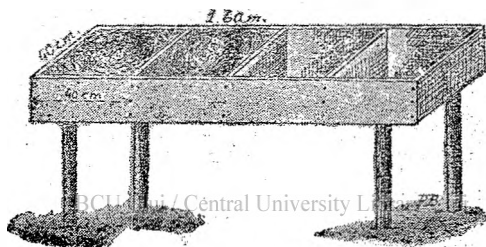

Fig. 6. — Cuibarul

Cuibarele se vor înălța dela pământ cu 1 m. pe pari, punându-li-se în despărțituri pae sau fân, astfel ca găina să stea bine la ouat. Nu vom uita să facem și niște scărițele pe care să se poată urca păsările la cuibare.

După aceasta, rămâne să presurăm pe postamentul stelajului cât și pe toată întinderea dușumelei cotețului (care poate fi de lut sau de scândură) nișip de râu*, un strat cam de 1 cm. grosime, cu această operație mântuind prepararea cotețului.

Hrănitorele. Pentru ca hrana pe care o dăm păsărilor să nu se irosească, vom face hrănitore simple care nu cer mare cheltuială și nici muncă.

*) Nisipul presurat pe postament și dușumea nu permite lipirea găinașului de acestea, ușurând curățenia cotețului.

Un hrănitor foarte practic îl vom putea face astfel: Așa precum arată fig. 7, vom lucra două plăci (a) de dimensiunile arătate, două scândurele (b) cu lungimea de 1 m., lățimea de 11 cm. și grosimea de 1 cm, două șipci (c) de 15 cm lungime, 2 cm. lățime și un centimetru grosime și două vergele cilindrice din lemn tare de 0,97 m. lungime și diametrul de 1,5 cm. (d.)

După cum se vede în figură, vom încheia cele două scândurele *b* în formă de jghiab pe care

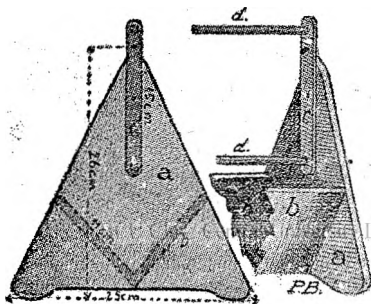

Fig. 7.—Un model de hrănitor

pe care îl vom prinde în cue de cele două plăci *a*. La mijlocul celor două șipculițe (7.5 cm.) vom face o gaură, după care, la capete vom fixa cu cue cele două vergele. Prin cele două găuri făcute în șipculițe vom trece câte un cui pe care le vom fixa în plăcile *a* la distanță de 4 cm. dela vârful de sus al plăcilor *a*. Piesa formată din cele două șipci și cele două vergele trebuie să se clatine cu ușurință pe cele două cue—fără să atingă jghiabul—aceasta având scopul de a nu permite păsărilor să se urce pe hrănitor, murdărind astfel hrana.

Scândurile *d* ce formează capacele hrănitorului se vor fixa cu balamale de placa mediană *c*.

Hrănitorului i se va face și patru picioare nu prea înalte. Cele patru camere se vor umple cu codină, crupe de porumb, cărbune (mangal) și var stins pisat, punându-se la îndemâna păsărilor.

Adăpătorul. Un adăpător ușor de lucrat dar foarte practic se poate face din două sticle obișnuite albe, de câte un litru fiecare, din două jghia-

buri de tablă (0.50 m. lungime, 0.12 m. lățime și 0.05 m. înălțime) un postament cu picioare (1.12 m. lungime și 12 centimetri lățime), un susținător de lemn de (30 cm. înălțime, 4 cm. grosime și 4 cm. lățime), și în fine două bucăți de sârmă destul de groasă și elastică de 36 cm. lungime.

Printr'o gaură patrată cu latura de 4 cm. făcută în postament se fixează, bine de tot, susținătorul, prin mijlocul căruia se face o gaură prin care se vor trece cele două sârme. Sârmele se vor în-

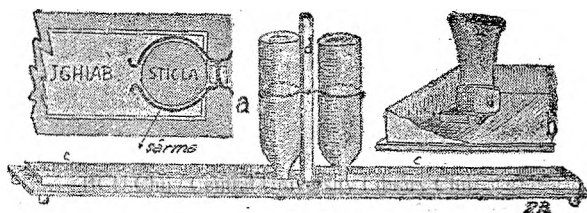

Fig. 8. — Adăpătorul

doi în dreapta și stânga susținătorului în unghi drept și se vor curba în jurul sticlelor, așezate cu gura în jos. Capetele celor două sârme se vor îndoi apoi în afară, astfel ca între ele să rămână o distanță de 3-4 cm. așa precum arată fig. 8.

Datorită elasticității sârmei, se vor putea scoate și pune, după dorință, sticlele lângă susținător.

Jghiaburile se vor umple cu apă, în dreptul unde ar veni gura sticlei se va așeza un ciob de oală de lut. Se umple apoi sticlele cu apă, se astupă cu un deget gura și se întorc cu gâtul în jos, căutând a le așeza cu băgare de seamă cât mai aproape de susținător. Se lasă apoi încet în jos punându-se gura pe ciob, astfel ca ciobul să astupe numai o jumătate din gura sticlei. Funcționarea acestui adăpător este foarte simplă, apa din sticlă curgând pe măsură ce apa din jghiaburi este bătută de păsări.

Adăpătorul se va așeza în preajma crescătoriei la loc umbros, avându-se în vedere ca jghiaburile să fie puse perfect orizontal.

Hrana păsărilor. Pentru ca să avem păsări sănătoase, cari să ne dea cât mai multe ouă, nu este nevoie de a le da hrană multă ci hrană sănătoasă, în care să se găsească toate elementele de care organismul lor are nevoie. Și hrana bună trebuie dată la început când puiul crește. Când el a trecut de această perioadă, hrana, în ori ce condițiuni ar fi dată, nu aduce rezultatele pe cari le-ar fi adus atunci când ar fi fost dată la timp, atunci când puiul se dezvoltă. Deaceia atenția noastră trebuie îndreptată dela început asupra puilor.

Creșterea și hrănirea puilor. În primele două zile de la eșirea din ou, puilor li se vor da în mici jghiaburi, cărbune de lemn de teiu pisat mărunt amestecat cu nisip de râu, iar ca băutură lapte smântânit, nu prea acru, amestecat cu puțină apă. Astfel puii sunt puși la adăpost de diferite boli, ajutându-le tot odată și creșterea. Laptele amestecat cu apă (la 10 l. lapte, 1 l. apă) trebuie de dat puilor până la vârsta de 5—6 săptămâni, dela care dată, ei fiind destul de mari și rezistând mai bine la boală, li se vor da o hrană mai completă.

Pe lângă cărbune pisat, nisip și lapte, se va da puilor, în primele zile, porumb și grâu măcinat mare, amestecat în părți egale. Dela două săptămâni până la a cincea săptămână dela eșirea din ou, li se vor da un amestec de 15 părți grâu, 10 părți porumb și 10 părți ovăz, măcinate toate împreună. Această hrană se va completa cu o pastă uscată formată din :

- 5 Kgr. tărâțe de grâu
- 5 „ făină de porumb.
- 5 „ „ „ ovăz
- 5 „ „ „ grâu (calit. inferioară)

- 5 Kgr. făină de carne *)
 2.50 „ nisip
 1.50 „ scoici pisate
 0.50 „ cărbune de teiu pisat
 și 125 grame sare de bucătărie

Pe lângă aceasta puilor li se vor da să ciugu-
 lească ovăz încolțit, lobodă și alte verdețuri.

Laptele are mare rol în creșterea așa cum se
 cuvine a puilor; chiar zerul are influență binefă-
 cătoare asupra dezvoltării lor. Așa ca în locul apei
 va trebui în cazul când vom să avem păsări sănă-
 toase să preferăm laptele.

După 5 săptămâni puii fiind destul de mari vor
 putea primi hrana pe care o dăm păsărilor.

Hrănirea păsărilor. Nu este de ajuns a da pasărei
 grăunțe până i se umple gușa. Pe lângă codină și
 grăunțe, va trebui să dăm păsărilor — mai ales în
 timpul iernii — carne proaspătă, sau făină de carne.

Cei ce stau prin apropierea abatoarelor, vor da
 păsărilor sânge de animale tăiate, amestecat cu făină
 de porumb, bojoci sau alte resturi de animale.

Vara, păsările mai găsesc râme, gândaci, cu care
 își împlinesc nevoile corpului, iarna însă, noi trebuie
 să avem grijă ca să le dăm, din când în când,
 carne sau resturi de animale tăiate de curând.

În cazul când nu vom avea această posibilitate,
 vom da păsărilor lapte sau zer.

Din preajma cotețului să nu lipsească nici odată
 cărbunele pisat, var stins pisat, nisip și apă.

Apa nu trebuie să lipsească păsărilor nici odată.

Este de mare importanță ca în apa de băut a
 păsărilor să picurăm câteva picături dintr'o soluție
 de hipermanganat de potasiu (1 gr. la 250 gr. apă),
 substanță ce se cumpără dela farmacie, până ce
 apa va căpătă o culoare trandafirie foarte deschisă.
 În felul acesta vom putea întâmpina multe boli.

*) Se găsește în comerț.

III. OUL.

Pe lângă carne și pene, păsările ne mai dau și ouă. Prin acestea pasărea își asigură viața urmașilor.

Crescătorul va trebui să cunoască cum este format oul, cunoștințele acestea ajutându-l la alegerea ouălelor pentru cloșcă, la lămurirea unor lucruri, în fața cărora necunoscătorii rămân uimiți.

Oul este învelit de o găoacă tare, formată din calcar, care are rolul de a păzi interiorul lui și de a permite pătrunderea aerului înăuntru prin sumedenii de mici găurele. Coaja este căptușită înăuntru de două pielețe, alipite una de alta, care se despart către capătul cel gros al oului unde închid între ele aer. Această *cameră cu aer* este mică la oul proaspăt, și mare la cel vechi.

Cele două pielețe învelesc *albușul*, în care plutește gălbenușul de formă sferică, galben sau portocaliu. Gălbenușul, când oul este proaspăt, are o mică pată (bănuț). Aici se formează puiul când oul este pus la clocit, hrănindu-se din gălbenuș, apoi din albuș, respirând aerul ce-i vine prin porii coajei.

Când puiul a ajuns mare, sparge coaja.

Clocirea este încălzirea oului la temperatura necesară dezvoltării puiului, timp de 21 zile pentru găini și o lună pentru găște, rațe și curci.

Alegerea ouălor pentru clocit. Prima grijă pe care trebuie să o avem când ne hotărâm să punem o cloșcă, este alegerea ouălor.

Vom pune la clocit numai ouăle dela găini de soi bun, în vârstă de doi ani, dela acele găini care ouă în mijlociu cam 140—180 ouă pe an, acele care ouă bine în lunile Decembrie—Februarie.

Ouăle puse la clocit nu vor fi nici prea mici nici prea mari. Din cele prea mici vor eși pui plăpânzi, iar ouăle prea mari au de obicei două gălbenușuri din cari nu vor eși pui, sau dacă vor eși ei vor fi cu două capete sau cu patru picioare.

Coaja oului trebuie să fie curată, pentruca porii prin cari va veni aer puiului dinnăuntru să nu fie astupați. Ouă curate putem avea când ne îngrijim de curățenia cuibarelor, primenind paele murdare de găinaș. Dacă coaja oului este murdară se va șterge cu o cârpă muiată în puțin spirt.

Se vor înlătura ouăle cari au pe coaja lor rididături. De asemenea nu se vor pune la clocit ouă proaspete luate din cuibare, ci măcar după 24 ore dela ouare, dar nici mai vechi de 14 zile.

Ouăle pentru clocit se vor ține într'o cameră în care temperatura să nu scadă sub -2°C , dar nici să se ridice peste $+10^{\circ}\text{C}$. De asemenea, camera să nu fie nici prea umedă nici prea uscată.

Până în ziua când vor fi puse sub cloșcă, ouăle se vor păstra ținute în pae, culcate — nu cu vârful în sus, — întorcându-se dimineața și seara când pe-o parte când pe alta. Deaceia este bine a se însemna cu un creion una din părți, băgând de seamă, ca la întoarcerea a doua, semnul să vină dedesubt. Intoarcerea se va face cu băgare de seamă fără să scuturăm ouăle.

Numai ouăle bine alese, bine păstrate și puse la clocit sub o cloșcă bună ne vor da pui sănătoși.

Cloșca bună. Cloșca nu trebuie să fie bolnavă, să nu aibă păduchi sau alți paraziți, căci și puii eșiți din ouă se îmbolnăvesc, rămân piperniciți. Prin paraziții ce-i iau puii de la mama lor primesc unele boli cari îi omoară pe capete.

Cloșca trebuie să fie bine îmbrăcată cu pene. Să nu fie prea grea, căci poate strica ouăle de sub ea. Să nu fie nici prea slabă și nici prea grasă; în primul caz nu va putea încălzi bine ouăle, în al doilea caz le încălzește prea tare.

Ea trebuie să stea statornică pe ouă, în care caz va trebui să îngrijim de hrana ei.

Cloșca se va pune pe ouă cât mai de timpuriu, pe la începutul lui Martie, astfel puii vor avea timp să crească bine, ajungând să ouă în iarnă. — Puii

scoși prin Mai—Iunie, ajung prea tineri în lunile friguroase, nu se dezvoltă bine.

Cum se sporește ouatul iarna. O găină ouă bine iarna când este adăpostită într'un coteț călduros, luminos și în care să aibă destul loc de alergat, când are hrană bună și îndestulătoare.

S'a văzut că păsările care dorm ziua nu ouă cum trebuie. Asta se datorește faptului că adăpostul păsărilor este întunecos, neputând să alerge după hrană.

S'a făcut o experiență care arată destul de bine aceasta. Într'un coteț de păsări s'a aprins o lumină puternică cu două ore înainte de a se face ziuă și cu două ore după ce s'a înoptat. Găinele în acest timp au tot umblat prin coteț după hrană, iar rezultatul a fost un spor de ouă. De aici s'a ajuns la învățătura că o găină ouă bine când nu doarme mai mult de 10 ore în 24 ore.

În sporirea ouatului, mare rol joacă și hrana pe care o dăm păsărilor, din care nu ar trebui să lipsească carnea sau alte rămășițe proaspete de animale, laptele și varul. De asemenea vom pune și sare în cantitate de 4 gr. la 1 kgr. de hrană.

IV. BOLILE PĂSĂRILOR

Bolile păsărilor se ivesc din cauza hrănirii proaste, diferiților paraziți (râe, ploșnițe, păduchi) și microbilor. Păsările slăbite din cauza lipsei de hrană bună, iau multe boli, cari le omoară. De geaba truda cu creșterea lor.

Pentru preîntâmpinarea bolilor la păsări, ne vom da silința să le punem hrană bună, apă proaspătă, slab colorată cu câteva picături de hypermanganat.

Curățenia cotețelor să se facă cât mai des posibil, pentru ca aceasta asigură, în primul loc sănătatea păsărilor.

În crescătoria de păsări se vor ține numai păsări sănătoase, iar când am prins de veste că s'a

îmbolnăvit una o vom izola imediat, desinfectând de îndată cotețele, hrănitorele și adăpătoarele. De asemenea nu vom introduce în crescătorie păsări noi, cumpărate, înainte de a fi ținute sub supraveghere câteva zile.

Este de mare trebuință a cunoaște bolile păsărilor, de a ști mijloacele de vindecare.

BOLILE DE PIELE

Râia păsărilor se arată sub două forme: râia picioarelor și râia corpului.

Râia picioarelor este datorită unui parazit care își face locul sub solzii picioarelor.

Cum se cunoaște. Acolo unde se cunoaște parazitul, se formează mici nodulețe sgrunțuroase cari pricinuiesc mâncărimi, din care cauză pasărea își ciugulește picioarele până la sânge.

Boala înaintând, picioarele capătă vârci.

Boala este molipsitoare. Pasărea necăutată la timp slăbește, nu mai ouă și molipsește pe celelalte păsări din jur.

Tratarea. Pasărea bolnavă se va izola imediat, deparazitându-se cotețul prin arderea tuturor murdăriilor și spălarea cu leșie clocotită a tuturor obiectelor din coteț și din preajma lui.

Picioarele pasărei bolnave se va ține, timp de un sfert de oră, într'o baie călduță de leșie slabă, amestecată cu săpun, după care operație, cu o cârpă moale, se vor freca ușor locurile bolnave pentru a îndrepta cojile uscate. După aceasta se vor unge picioarele — odată pe zi — cu „pomada Helmerich“, o alifie ce se găsește la farmacie și vindecă pasărea după două zile de întrebuințare.

O alifie tot atât de bună se poate face din :

- 100 gr. creolină
- 75 „ săpun verde de potasiu
- 75 „ alcool

Râia corpului se arată întâi la coadă. Fiind foarte molipsitoare, cocoșul care calcă o găină bolnavă, duce boală la altele, putând astfel molipsi o întreagă crescătorie.

Cum se cunoaște. Boala se ivate în lunile călduroase, primăvara sau vara, dispărând toamna și iarna, pentru a reapărea în anul viitor.

Parazitul se vâra la rădăcina penelor. Incepând dela coadă spre cap, penele cad; rămâne pielea cu un aspect urât, roșie-aprinsă, având pe ici colo câteva smocuri de pene care abia se mai țin.

Păsărea bolnavă slăbește mult, nu mai mănâncă, încetează ouatul, murind dacă nu i se dă îngrijire.

Tratarea. Parazitul putând trece nestingherit dela o pasăre la alta prin mijlocirea cocoșului, păsările bolnave se vor izola și îngriji imediat.

Tămăduirea râei trupului este mai grea decât a râei picioarelor și cere din partea crescătorului mai multă atenție și mai mult timp. Parazitul fiind sub piele sau acoperit cu coji, trebuie să îmbăiem pasărea; se va usca cu cârpe ținând'o în o cameră caldută.

Păsările desgolite de pene se pot vindeca și cu „pomada Helmerich“.

Chelbea. Este o boală foarte molipsitoare pricinuită de o ciupercă.

Cum se cunoaște. Boala începe întâi dela creastă sau bărbie printr'o pată rotundă care se mărește cu timpul, schimbându-se în coji albicioase, semănând cu mătreața capului. De aici se intinde spre gât, răspândindu-se chiar pe tot corpul, pricinuind căderea penelor.

Tratarea. Pasărea bolnavă se va izola imediat. Părțile atinse de boală se vor unge cu alifia Helmerich sau cu un amestec făcut din trei părți glicerină și o parte tinctură de iod.

Paraziții păsărilor. Paraziții păsărilor aduc mari pierderi în crescătorie. Slăbind vlaga păsărilor prin suptul sângelui, le pregătește organismul

pentru diferite alte boli, le întârzie creșterea și ouatul. Așa că pentru un crescător de păsări este de mare trebuință a cunoaște paraziții lor și a ști mijloacele de distrugere.

Căpușele păsărilor. Trăiesc sumedenii în coțetele neîngrijite prin crăpăturile scândurilor și prin paele cuibarelor, înmulțindu-se cu repeziciune (fig. 9.)

Noaptea ies din ascunzătorii lor și atacă păsările. Când cloștile sunt năpădite de căpușe, lasă ouăle de răul lor; acestea se răcesc și puii pier. De aceea, când vom vedea că o cloșcă nu stă li-

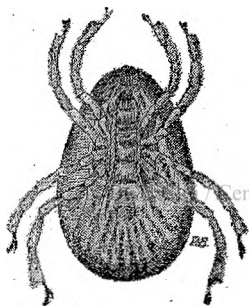

Fig. 9.
Căpușa

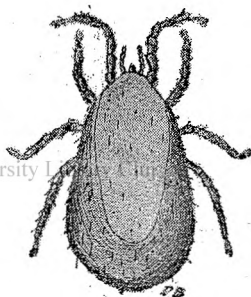

Fig. 10.
Ploșnița găinilor

niștită pe ouă, pentru noi va fi un semn că este năpădită de paraziți; să luăm de îndată măsuri.

Când vom cerceta o pasăre în timpul zilei, urma căpușelor se va vedea prin niște puncte mici roșii presărate pe piele, care nu sunt altceva decât locul unde pasărea a fost înțepată de paraziți.

Paraziții îi vom găsi pe păsări numai noaptea.

Puii căpușelor se dezvoltă pe corpul păsărilor unde se ascund sub penele gâtului și sub aripi. Din cauză că se înfig cu capul în piele, sunt greu de scos cu mâna, așa că cel mai bun lucru ce ne rămâne de făcut, este deparazitarea păsărilor prin substanțe chimice.

Ploșnița găinilor. Este de culoare roșie, cu trupul umflat; trăește în cârduri de sute și mii în cotețele păsărilor (fig. 10).

Ca și căpușele, ploșnițele atacă păsările noaptea, ziua stând dosite prin crăpăturile scândurilor și prin cuibare. Poporul nu prea le deosebesc de *păduchii păsărilor*, cari produc pagube destule preferând în special puii.

De parazitarea cotețelor. Se vor scoate păsările și toate instalațiile din coteț după care se va proceda la de parazitarea lor. Se va aduna toată murdăria la un loc, măturându-se bine cotețul.

Vom prepara apoi o soluție de creolină (1 lingură la 1 l. apă) și cu ajutorul unei stropitoare, vom stropi bine cotețul, mai mult asupra crăpăturilor. Nu se va lăsa nici cel mai mic colțișor nestropit. De asemenea cu acest amestec se va stropi bine și gunoiul adunat, care apoi se va arunca departe de crescătorie. University Library Cluj

Intru cât ouăle paraziților sunt foarte rezistente, nesuferind prea mult în urma de parazitării, peste 8-10 zile dela prima de parazitare — atunci când din ouăle paraziților au ieșit pui — vom proceda la o nouă de parazitare.

Când facem de parazitarea cotețului nu se vor uita instalațiile din năuntru, care se vor spăla cu leșie călduță.

Un alt mijloc de de parazitare recomandat pentru cotețele fără crăpături, este arderea a 35-40 gr. pucioasă pentru fiecare metru cub de spațiu. În acest caz cotețele se vor lăsa bine închise 1-2 zile, păsările putând fi lăsate înăuntru abia după ce cotețul s'a aerisit bine.

De parazitarea păsărilor Păsările cu paraziți se vor îmbăia într'o soluție de creolină 1%.

După îmbăiere, păsările se vor usca cu cărpe și se vor ține într'o cameră călduță să nu răcească. Se mai recomandă, în caz de paraziți a se pu-

dra sub pene „praf de piretru“ sau „floare de pucioasă“.

Tot pentru deparazitarea păsărilor și a cuibarelor, sunt în comerț niște ouă făcute din substanțe chimice care omoară orice parazit. Aceste ouă se vor așeza în cuibare și se vor ține până ce paraziții au dispărut.

Este bine ca în preajma cotețului să se îngroape în pământ până la gură, o lădiță nu prea adâncă, în care se va pune un amestec făcut din 2 părți floare pe pucioasă, 4 părți nisip și două părți cenușe.

Păsările își vor face singure deparazitarea făcând „bae“ în acest amestec.

BOLILE MOLIPSITOARE.

Ciuma păsărilor. Boala este pricinuită de microbi cari numai la microscop se văd bine și cari se găsesc în sângele, în mucusii și găinațul pasărei.

Este foarte molipsitoare. O pasăre bolnavă poate îmbolnăvi toate păsările din crescătorie prin mijlocirea adăpătoarelor și hrănitorelor folosite și infectate de pasărea ciumată. De asemenea boala se întinde și atunci când păsările moarte de ciumă sunt ciugulite de cele sănătoase.

Cum se cunoaște boala. Ciuma păsărilor trece prin două perioade:

În prima perioadă păsările sunt triste somnoase, au temperatură mai ridicată, stau prin colțuri cu ochii închiși, cu capul plecat înainte, cu aripile lăsate în jos și penele sburlite. Nu mănâncă aproape deloc; găinațul este de culoare cenușie murdară și se prinde de penele din jurul anusului.

Creasta și bărbiile capătă o culoare roșie închis, bătând în vânăt; din nări și cioc curge un lichid cenușiu. Adesea și partea dinăuntru a pleoapelor este umflată, ochiul lăcrămând.

Pasărea are mersul neregulat, dând capul spre coadă; de multe ori se dă peste cap, se zbate, se

ridică, stă apoi liniștită, pentru ca apoi, după puțin timp să se zbată din nou, murind după 2-4 zile dela îmbolnăvire.

In *perioada acută*, boala ține 4-7 zile, semnele fiind aceleași.

Mortalitatea în cazuri de ciumă este foarte mare, variind dela 90-95%.

Păsările moarte de ciumă au crestele, bărbiile și urechișele de culoare vânătă, iar pe pielea corpului niște pete, aducând la înfățișare cu solzii.

Tratarea. Ciuma păsărilor nu are leac. Cel mai bun lucru este omorârea imediată a păsărilor ce dau semne de ciumă și arderea sau îngroparea lor cât mai adânc, departe de crescătorie.

Este dela sine înțeles că vom pași apoi de îndată la desinfectarea cotețului, a tuturor aparatelor și a locului din preajma crescătoriei.

Holera păsărilor. Holera este o boală foarte molipsitoare care seceră păsările cu duiumul. Păsările bolnave nu mănâncă, stau triste, au dureri mari și diaree.

Penele de dinapoi sunt mereu murdare (de altfel acesta este totdeauna un semn când o pasăre este bolnavă nu numai de holeră ci și de alte boli), creasta li se învinețește și la puțin timp păsările mor.

Când holera pătrunde într'o crescătorie, viața păsărilor este în mare pericol, putând muri, într'un timp scurt, toate păsările.

Tratarea. In afară de injecțiile anti-holerice pentru păsări, săteanul nu are alt mijloc la îndemână cu care să vindece sau să stăvilească boala. In lipsa acestora, lucrul cel mai bun este omorârea imediată a păsărilor bolnave de holeră și îngroparea lor cât mai adânc, departe de cotețe.

Cotețele se vor desinfecata imediat cu o soluție de creolină (o lingură la 1 l. de apă), văruindu-se apoi bine pereții. Toate instalațiile din coteț și din preajmă-i vor fi spălate cu leșie caldută. Dease-

menea în apa păsărilor se va picura hypermanganat până se va colora în trandafiriu.

Vărsatul. Se cunoaște după apariția pe creastă, bărbii și față, a unor bube care la început sunt de culoare albă și de mărirea bobului de meiu, mai târziu de culoarea galbenă-roșietică sau roșie vânăță, ajungând la mărirea bobului de mazăre (Fig 11). Bubele mărindu-se plesnesc, curgând din ele un lichid cu sânge. Uscându-se, formează coji de culoare roșie-neagră. Când se întâmplă ca bubele de vărsat să fie în preajma ochilor, aceștia rămân închiși.

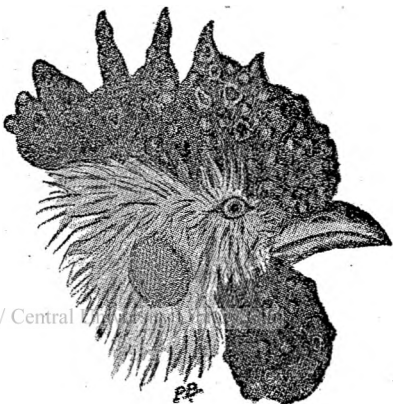

Fig. 11.

Cap de cocș bolnav de vărsat

De multe ori, sub pielea aripelor sau în jurul anusului se formează niște umflături de mărirea

nucilor, la început de culoare albă-gălbue, iar mai târziu galbene cenușii.

Anghina. Păsările bolnave de anghină se cunosc după rănile din gât, de pe laturile gurii și de pe limbă, acoperite cu o culoare galbenă.

De multe ori din nas, le curg un lichid apos care uscându-se astupă găurile nasului pricinuind greutate la respirat. Adesea și ochii sunt injectați adunându-se în orbite o materie brânzoasă care le umflă ochii.

Păsările bolnave stau triste, nu au poftă de mâncare și slăbesc văzând cu ochii.

Tratarea. Vărsatul și anghina când sunt luate din pripă se vindecă ușor.

În cazul când păsările au răni pe creastă, bărbii și cap se vor spăla cu o soluție slabă de creolină, până ce se vor vindeca.

Rănilile din gât și gură se vor unge cu ajutorul unui bețșor subțire, la capătul căruia am înfășurat puțină vată, muiat în tinctură de iod slăbită cu apă (la 9 linguri de apă, o lingură de iod). Se va în-lătura, pe cât este posibil, materia gălbue de pe rană, rana ungându-se cu băgare de seamă cu iod.

În cazul când vom îngriji din timp păsările bolnave, vom reuși să stăvilim boala, nemai având astfel puterea de a ataca ochii sau alte organe, stadiu în care boala este foarte greu de vindecat.

Diarea albă a puilor. Boala se datorește unui microb care se prinde și de păsările mai mari.

Puiul se îmbolnăvește chiar înainte de a eși din ou căci găina bolnavă face ouă infectate cu microbul bolii, microbi care trăesc în gălbenușul oului.

Puii eșiți din ouăle infectate, dacă nu mor, ajung greu până la vârsta ouatului, dau ouă cari la rândul lor păstrează microbul bolii pe care îl va transmite puilor și așa mai departe.

Se înțelege dela sine că păsările bolnave prezintă un mare pericol pentru cele sănătoase, molipsirea putându-se face nu numai prin hrănitore.

Este deajuns ca o pasăre sănătoasă să ciugulească găinațul infectat, să se hrăneacă din hrănitorele și adăpătoarele folosite de cea bolnavă, ca să ia boala.

Cercetările în crescătoriile sistematice au arătat că $\frac{2}{5}$ din puii bolnavi sunt infectați încă din ou, restul de $\frac{3}{5}$ se molipsesc după naștere.

Deaceia, pe drept cuvânt, diarea albă este socotită ca cea mai primejdioasă boală a păsărilor.

Cum se cunoaște boala. Cunoașterea bolii necesită o urmărire atentă. Păsările care par triste trebuiesc ținute în observație.

La puișori, dacă aceștia nu mor îndată după eșirea lor din ou, după 5-6 zile observăm o diaree

(găinaș apos), la început murdară, apoi de culoare verzue și mai târziu albă și cenușie, care murdărește puful din jurul anusului.

Puii sunt triști, nu mănâncă și mor după 3-4 zile. Mortalitatea este de 80 - 90%. Cei cari scapă, poartă însă microbul, pe care îl răspândește, în special prin găinaș.

La păsările adulte e greu de cunoscut boala. Cele mai bune semne sunt: Păsările sunt triste, au penele zburlite, mersul nesigur, tremură, nu mănâncă, în schimb beau apă multă. Găinașul este mai mult lichid, de culoare albă-gălbue.

Tratamentul. Săteanul nu are la îndemână mijloacele folosite în crescătoriile sistematice, acestea fiind prea costisitoare. În acest caz puii și păsările bolnave vor fi imediat omorâte. cotețele cu toate instalațiile lui și terenul din preajmă-i vor fi bine desinfectate. Este bine ca în cazul când pardoseala cotețului este de lut, să se răzăluiască bine, după care se va proceda la desinfectarea lui și a tuturor aparatelor cu apă fiartă în care am topit 5% sodă (carbonat de sodiu). Un bun desinfecant este și apa de var amestecată în părți egale cu o soluție de 1% sublimat.

Pentru prevenirea bolii, ne vom feri a introduce în crescătorie păsări străine, decât după ce au fost ținute sub supraveghere mai multe zile.

În crescătorie se va face cât mai des curățenie, desinfectându-se și văruindu-se cotețul.

Oflica păsărilor. Spre deosebire de oflica oamenilor, la păsări această boală atacă mai întâi aparatul digestiv. Este pricinuită de un microb care se răspândește mai ales prin găinaș, de unde trece la celelalte păsări. Molipsirea se poate face și prin hrănitoare sau adăpătoare.

Boala se mai aduce prin păsări străine introduse în crescătorie.

Cum se cunoaște boala. La început boala este foarte greu de cunoscut; știința a pus însă la înde-

mâna oamenilor o substanță numită tuberculină care injectată păsărilor, pricinuește dnpă câteva ore, atât la păsările bolnave cât și la cele sănătoase o umflătură cu marginile roșii și mijlocul alb. După 24 ore dela injectare, umflătura dispare la cele sănătoase, se mărește și întinde la cele bolnave.

Mijlocul acesta nu este însă la îndemâna micilor crescători, deaceia nu mai stăruim asupra lui.

De obicei oftica păsărilor se manifestă prin lipsa de poftă de mâncare, tristețe, slăbiciune pronunțată, umflături cu puroi la încheieturi — din care cauză păsările au mersul nesigur sau șchiopătează. — Câte odată se fac la rădăcina penelor niște umflături de diferite mărimi.

Ficatul (maiul) păsărilor moarte de tuberculoză este mărit, presărat cu puncte gălbui de mărimea firelor de nisip, sau cu umflături albe sau galbene, tari la pipăit.

Tratamentul. Tuberculoza păsărilor nu are leac, așa că cel mai bun lucru ce-l vom face este tăierea păsărilor bolnave. Carnea se poate mânca, însă bine friptă sau fiartă.

Păsările moarte se vor arde sau îngropa adânc, iar cotețul și toate aparatele din crescătorie se vor spăla cu o soluție de 5% sodă ferbinte, desinfecându-se apoi cu o soluție de 5% creolină sau 3% acid sulfuric sau lizol. Se vor vărui pereții.

Guturaiul păsărilor. Boala se datorește în special lipsei de adăposturi bune, în care caz microbii găsesc mediul cel mai prielnic. Acestia atacă de obicei pielea ce căptușește nasul, umflând-o.

Cunoașterea bolii. Obișnuit, la păsările bolnave de guturai, le curg pe nări un lichid apos care se îngroașă când boala se învechește. Păsările sunt triste, strănută, se scutură mereu din cap căutând să înlătore lichidul. Aceasta înmulțindu-se trece prin gură și de aici în plămâni, sau astupându-se nările, lichidul trece prin canalul ochilor infectând pielea învelitoare a ploapelor pe care o umflă.

Astfel sub ploape se adună o materie gălbuie care dacă nu se înlătură la timp poate să provoace orbirea păsării (Fig. 12).

Tratarea. Păsările bolnave se vor izola imediat iar cotețele cu toate aparatele vor fi supuse curățeniei și desinfecției.

Se recomandă ca păsările bolnave să fie tăiate deoarece tratarea bolii cere multă migăleală.

Când boala este la început se va da păsărilor o hrană ușor de mâncat și apă în care am picurat soluție de hypermanganat.

Cu ajutorul unei seringi se vor spăla narile nasului (pasărea fiind ținută cu capul așa fel ca să ne vină bine la îndemână), cu o soluție caldă de bicarbonat de sodiu 1%,

după care se va picura în nas 2 — 3 picături din următoarea doza pe care o vom face la o farmacie :

Gomenol	0.1 gr.
Cebentol	0.1 gr.
Oleu vaselină	20.0 gr.

În cazul când și ochiul este îmbolnăvit, zilnic se va curăți, cu băgare de seamă, cu un bețișor la capătul căruia am pus puțină vată și se va spăla cu o soluție de 3% acid boric.

Cu mijloacele de mai sus păsările se vor îngriji până la vindecarea completă.

Spiriloza păsărilor. Pricinuită de un microb, boala aceasta este destul de răspândită în țara

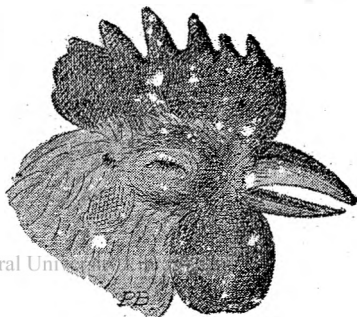

Fig. 12.
Cocoș bolnav de guturai.

noastră, bântuind mai mult în lunile călduroase.

Agentul purtător de boală este căpușa, care sugând sângele păsării îi dă microbul bolii. Pasărea dă semn de îmbolnăvire după 3—7 zile.

Cunoașterea bolii. Păsările bolnave de spiriloză au temperatura corpului mult mai mare decât cele sănătoase, în care caz bărbiile și creasta capătă o culoare roșie vânătă, devenind palide după puțin timp. Păsările sunt triste, somnoroase, stau cu aripele lăsate în jos și cu capul băgat între „umeri“ (Fig. 13). Găinașul este lichid, de culoare verde-murdară, murdărind penele din jurul anusului.

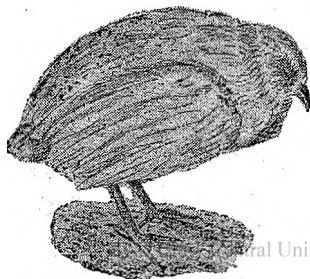

Fig. 13.
Pasăre bolnavă de spiriloză.

După 2—3 zile de boală, păsările nu mai pot umbla pe picioare. Puse pe spate ele nu mai au putere de a se îndrepta. Aceste semne sunt destul pentru a putea cunoaște bine boala.

După 5 — 6 zile (faza acută) păsările mor, mortalitatea variind între 50—60 la o sută de păsări. Acele ce rezistă bolii (faza cronică), slăbesc pe zi ce trece, murind peste 15—20 zile.

Tratamentul. În comerț este un preparat „Atoxilul“ care injectat în mușchii pieptului păsării bolnave dă bune rezultate de vindecare.

Un alt preparat care este și la îndemâna micilor crescători este „Spirocidul“ ce se găsește la farmacii în pilule de 0.25 grame și care se va da păsărilor pe gură. Pentru puii bolnavi se va da o jumătate de pilulă, pentru găini și rațe o pilulă întreagă, iar pentru găște două pilule. Rezultatele de vindecare le vom căpăta cu atât mai repede cu cât am luat

boala mai din pripă. Dacă după 24 ore de când am dat păsărilor primile hapuri. nu se constată nici o îmbunătățire, le vom da din nou.

Hapurile pot fi de folos și la holeră și difterie, în primele lor începuturi.

Când s'a declarat boala, după ce păsările vor fi imediat izolate și tratate, vom proceda la o desinfectare și deparazitare radicală, așa cum am văzut la capitolul „Paraziții păsărilor“

Diarea coccidiană. Boala bântuie mai ales prin luna Mai, ivindu-se în deosebi la puii până la 8 săptămâni. Se datorește unui parazit care se întâlnește și la unele animale.

Ouăle parazitului sunt date afară prin găinaț de păsările bolnave, care amestecate în apă de băut și în hrană, trec la celelate păsări, pătrund în intestin se dezvoltă și se înmulțesc.

Cunoașterea bolii.

Coccidioza se confundă ușor cu diarea albă a puilor, semnele bolii asemănându-se întru câtva. O observare mai atentă va fi deajuns ca să putem deosebi boala.

Puiul bolnav stă mai mult retras, trist, nu mănâncă, bea multă apă, ține aripile lăsate în jos, slăbește de picioare părând paralizat.

Găinațul este cleios, la început de culoare gălbue, apoi cafeniu cu urme de sânge. Lipindu-se de penele din jurul anusului, împiedică dela o vreme puiul de a se mai găinața. (Fig. 14).

Câte o dată nu mai avem timp să observăm toate aceste semne, puii murind într'un timp rela-

Fig. 14.

Pasăre bolnavă de coccidioză

tiv scurt. Aceasta este faza acută a boii, mortalitatea fiind adesea de 100%.

Puii mai rezistenți suportă boala, păstrând microbul și când sunt maturi. În acest studiu, păsările slăbesc, ouă rar, merg anevoe, constituind un mare pericol pentru puii sănătoși.

Tratamentul. Puii bolnavi se vor izola imediat iar cotețul și împrejurimile vor fi bine desinfectate.

Nu există până acum nici un medicament care să dea rezultate complete de vindecare. Totuși rezultate mulțumitoare, atunci când boala este la început, le putem avea prin următoarele procedee:

a) Se va înlocui apa de băut cu zer sau lapte bățut.

b) Hrana se va amesteca cu lactoza (trei părți hrană și o parte lactoză) și se va da o singură dată pe zi, dimineața.

c) Când zerul sau laptele bățut lipsește, în apa de băut a păsărilor se va pune una din aceste trei substanțe: sublimat (1 gr. la 10 l. apă), albastru de metilen (2.5 gr. la 1 l. apă) sau permanganat de potasiu (2 gr. la 10 l. apă).

Boala se va putea evita, dacă crescătoriile vor fi ținute cât mai curate, dacă desinfectarea se va face cât mai des și dacă nu se vor introduce în crescătorie păsări străine, înainte de a fi ținute câtva timp sub observație.

ALTE BOLI ALE PĂSĂRILOR.

Podagra. Se confundă adesea cu unele localizări ale tuberculozei păsărilor, de aceia se va da mare atenție la semnele bolii.

De obicei podagra se datorește unei proaste funcționări a organismului, în care caz urina trece în sânge pricinuind umflarea încheeturilor. (Fig. 15.)

Umflăturile sunt dureroase, pasărea se mișcă anevoe, șchiopătează ajungând să nu se mai poată

mișca de loc. Din aceste pricini refuză hrana, slăbește și după câțva timp moare.

Cel mai bun lucru de făcut, când o pasăre este bolnavă de gută, este tăierea ei. Carnea se poate mânca, fără ca să pricinuiască omului turburări.

Reumatismul. Când cotețele sunt umede, întunecoase și prea reci, păsările se îmbolnăvesc de reumatism, care se arată prin umflături la toate încheeturile; păsările se mișcă cu greu.

Tratamentul bolii constă în a da păsărilor un culcuș călduros, topindu-se în apa de băut 5 grame de salicilat de sodiu la un litru de apă.

Paralizia (ologirea). Preferă păsările tinere de câteva luni și se datorește, după unii, unui microb care produce otrăvuri în trupul păsărei, otrăvuri ce se adună la încheeturi; după alții ar fi rezultatul unei proaste hrăniri ce s'ar fi dat părinților.

Păsările bolnave nu mănâncă, slăbesc și nu mai pot umbla.

Tratamentul constă în a da păsărei pe gât cu ajutorul unei pâlnii (țevi), un amestec în părți egale de esență de terebentină și ulei, în cantitate de 10 cm³ pentru păsările de 4 luni și 5 cm³ pentru cele sub această vârstă. În hrană este bine a se adăuga câteva picături de untură de pește.

* * *

Bolile arătate în această broșură se datoresc, precum am văzut, paraziților și microbilor.

Ele ar putea fi cu totul înlăturate dacă am păstra în cotețe și prin împrejurimi o curățenie deplină și

Fig. 15.
Picioarul unei
păsări gutoase

dacă le-am desinfecta din când în când cu mijloacele ce le-am văzut în paginele din urmă,

Bolile mai sunt pricinuite și de lipsa unui adăpost cum se cuvine, de lipsa hranei care să împlinească toate cerințele pasărei.

Crescătorul de păsări va trebui să pună la adăpost păsările sale de boli, prin folosirea învățămintelor ce am căutat să-le dau în aceste pagini.

În felul acesta micul crescător își va deschide făgașuri noi pentru economia casnică, și va contribui la îmbogățirea țării lui.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“
și
„PAGINI ALESE“

(Seria nouă)

sunt două biblioteci editate
de

„CARTEA ROMĂNEASCĂ“

care nu pot lipsi din nici o bibliotecă școlară.

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
Cuvânt înainte	1
I. Creșterea păsărilor	2
<i>Câteva rase de păsări</i>	<i>2</i>
<i>Inițierea unei mici crescătorii de păsări</i>	<i>4</i>
Cotețul	5
Hrănitorul	7
Adăpătorul	8
<i>Hrana păsărilor</i>	<i>10</i>
Creșterea și hrănirea puilor	10
Hrănirea păsărilor adulte	11
Apa	11
<i>Oul</i>	<i>12</i>
Alegerea ouălor pentru clocit	12
Condițiunile ce trebuie să-le îndeplinească o cloșcă bună	13
Cum se sporește ouatul iarna	13
II. Cele mai răspândite boli ale păsărilor	14
<i>Apărarea păsărilor de curte contra bolilor</i>	<i>14</i>
<i>Bolile de piele</i>	<i>15</i>
Râia	15
Chelbea	16
<i>Paraziții păsărilor</i>	<i>16</i>
Căpușele păsărilor	17

	<u>Pag.</u>
Ploșnița găinilor	18
<i>Bolile infecțioase ale păsărilor</i>	18
Ciuma păsărilor	19
Holera păsărilor	20
Diftero-variola	21
Diarea albă a puilor	22
Oftica păsărilor	23
Guturaiul păsărilor	24
Spiriloza sau spirochetoza	25
Coccidioza păsărilor	27
<i>Alte boli ale păsărilor</i>	28
Guta	28
Reumatismul	29
Paralizia	29

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A apărut:

„Calendarul gospodarilor“

pe

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII CLUJ
1265
1282 24. 11. 1938

1938

de

EXEMPLAR L. LEA
Prof. I. Simionescu.

De 18 ani de când apare, a ajuns
tovarășul ori cărui cărturar.

LEI 20.

(„CARTEA ROMÂNEASCĂ“)

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

Nr.	Nr.
17. Rătăcirii bolșeviste de MAIOR I. MIHA.	47. Cultura tomatelor de I. ISVORAN
20. Răsadnița și plantele din răsad de V. SADOVEANU.	48. Rețete pentru gospodine de MAICA RALUCA.
22. Meșteșugul vopsitului cu burueni de ART. GOROVEI.*	49. Lingarea de DR. I. DUMITRESCU.
24. Păstrarea cărnii de porc de G. GHEORGHIU.*	50. Blenoragia sau sculamentul de DR. N. IOAN.
29. Beția de DR. EMIL GHEORGHIU.	51. Practica agricolă de A. BEJENARIU.
33. Mama și copilul de PROF. M. MANICATIDE.*	52. Apa de băut de DR. I. BĂLTEANU.
36. Omul și societatea de AL. GIUGLEA.	53. Tifosul exantematic de TUDOR DUMITRESCU.
37. Bucătăria sătencei de MARIA GEN. DOBRESCU.*	54. Boalele animalelor de I. POPU CĂMPEANU.
38. Sfecla de zahăr de C. LACRIȚEANU.	55. Lucrări din pănulișe de porumb de TITUS G. MINEA.
39. Ingrășarea pământului de I. M. DOBRESCU.	56. Cartoful de I. POPU-CĂMPEANU.
40. Friguri de baltă de DR. T. DUMITRESCU.	57. Cum să trăim de DR. F. GRUNFELD.
41. Banul de A. GIUGLEA.	58. Lucrări din pae și sorg de TITUS G. MINEA.*
42. Statuli practice de ING. A. SCHORR.	59. Insectele vătămoare pentru arborii noștri roditori de GH. FIȚESCU.*
43. Lămurirea calendarului de A. GIUGLEA.	60. Vaca cu lapte de M. GĂTAN.*
44. Conjunctivita granuloasă de DR. GLĂVAN.	61. Mierea și Ceara de CONST. IONESCU CRISTEȘTI.*
45. Burueni de răz de A. VOLANSCHI.	62. Indrumări agricole de C. IONESCU-CRISTEȘTI.*
46. Statuli casnice de MAICA RALUCA.	63. Creșterea păsărilor de PETRONICUS BEJAN.*

Seria C. „DIN LUMEA LARGĂ“.

Nr.	Nr.
3. Munții Apuseni de M. DAVID.*	27. Valea Jiului din Ardeal de P. HOSSU-LONGIN.
5. Bucovina de I. SIMIONESCU.*	28. Țara Barsei de N. ORGHIDAN.
6. Basarabia de G. NĂSTASE.*	29. Vechiul ținut al Sucevei de V. CIUREA.
7. Dobro- ea de C. BRĂTESCU.*	30. Macedo-Românii de TACHE-PAPA-HAGI.
10. Viața în adâncul mărilor de C. MOTAȘ.	31. Românii din Banatul Iugoslav de PR. BIZEREA.
11—12. A. Șaguna de I. LUPAȘ.*	32. Coasta de Azur de I. SIMIONESCU.*
14. Românii de peste Nistru de V. HAREA.*	33. Elveția de TRAIAN G. ZAHARIA.
16. Lituania de G. NĂSTASE.	34. Maramureșul de GH. VORNICU.
19. Românii din Ungaria de I. GEORGESCU.	35. Austria de I. SIMIONESCU.
20. Jud. Turda Arieș de I. MUREȘEANU.	36. Belgia de TRAIAN G. ZAHARIA.
21. Țara Hațegului de GAVRIL TODICA.	37. Afganistanul de I. SIMIONESCU.
22. Spiru C. Haret de I. SIMIONESCU.	38. Anastasia Șaguna de DR. I. LUPAȘ.
23. Danemarca de MAGDA D. NICOLAESCU.*	39. Blajul de ALEX. LUPEANU-MELIN.*
24. N. Milescu în China de I. SIMIONESCU.	40. Marea Neagră de DR. I. LEPSI.
25. Cetățile moldovene: ti de pe Nistru de APOSTOL D. CULEA.	41. Pe urmele lui Robinson Crusoe de I. SIMIONESCU.*
26. Românii din Bulgaria de EM. BUCUȚA.	42. Din Norvegia de I. CONEA.*
	43. Din vremea lui Ștefan cel Mare de GEN. R. ROSETTI.*
	44. Japonia de I. SIMIONESCU.*

„CUNOȘTINTE FOLOSITOARE“

Nr.	Nr.
45. Olarul Savant de I. SIMIONESCU.*	56. Iordache Golescu de N. BĂNESCU.*
46. Intr'o mănăstire din Himalaya de MIRCEA ELIADE.*	57. Bucureștii de V. MIHĂILESCU.*
47. Dănilă Apostol de N. P. SMOCHINA.*	58. Turismul de AUREL PIȚU.*
48. Govora și Călimăneștii de I. SIMIONESCU.*	59. Abisinia de I. SIMIONESCU.*
49. Sgările norii New-Yorkului de PETRU COMARNESCU.*	60. Polonia de I. SIMIONESCU.*
50. Nicolae Bălcescu de V. SASSU.*	61. Date istorice și culturale din România de CRONICAR.*
51. Țara visurilor împlătrite (EGIPTUL) de MIRCEA HIROVANU.*	62. Carmen-Syva (E. EKIRGHJOL) de DR COCA ODESEANU.*
52. Gh. I. Donici de GEN. R. R. ROSETTI.*	63. Gh. Coșbuc de V. M. SASSU.*
53. A. Odobescu de AL. TZIGARA-SAMURÇAȘ.*	64. A. Philippide de I. IORDAN.*
54. Banatul de PROF. D. IZVERNICEANU.*	65. N. Gane de A. GOROVEI.*
55. Țara Zarandului de G. CAMBER.*	66. Lecturi geografice.—Asla de I. SIMIONESCU.*
	67. N. Machiavelli de VL. BOANTĂ.*
	68. Gh. Lazăr de PAUL PAPADOPOUL.*

Seria D. „ȘTIINȚĂ APLICATĂ“

Nr.	Nr.
1. Fabricarea săpunului de A. SCHORR.	20. Industria zahărului de G. I. BABOIANU.
2. Motorul Diesel de ING. CASETTI.*	21. Șase montaje de radio de CĂP. DR. M. ZAPAN.
3. Industria Parfumului de E. SEVERIN.	22. Cinema; ografie de CĂP. M. ZAPAN.
4—5. Aerul lichid de ILIE MATEI.	23. Automobilul de CĂPIT. DE AVIAȚIE de M. PANTAZI.
6. Industria Azotului de L. CATON.	24. Fabricarea sticlei de G. A. FLOREA.
7—9. Locomotiva de ING. CASETTI.	25. Gazele otrăvitoare de CĂP. DR. M. ZAPAN.*
10. Aeroplanul de DR. V. ANASTASIU.	26. Împănarea păsărilor de N. C. PĂNESCU.*
11. Baloane și dirijabile de C. MIHĂILESCU.	27. Legatul cărților de I. CARAMĂLĂU.*
12. Betonul Armat de ING. N. GANEA.	28. Înnotul de P. EPUREANU.*
13. Gări și trenuri de G. ȘIADBEI.	29. Scoaterea petelor de VICTORIA A. VELCULESCU.*
16. Țiparul de VASILE ROMANESCU.	30. Cum navigă corabiile de SPARDECK.*
17. Ce se scoate din cărbuni de C. V. GHEORGHIU.	31. Pianorul de ING. G. LIPOVAN.*
18. Industria materiilor colorante de G. A. FLOREA.	
19. Fotografia de CĂP. DR. M. ZAPAN.	

RĂSPÂNDIȚI

„CUNOȘTINTE FOLOSITOARE“

Este cea mai trebuitoare bibliotecă. Unică prin varietatea cuprinsului, prin ieftinătate, este la îndemâna oricui. S'a dovedit o adevărată enciclopedie. Aduce foloase specialistului, dându-i noțiuni clare din alte domenii; procură cunoștințe folositoare celui care nu se restrânge numai la cartea de școală. Biblioteca se adresează tuturor, la ori ce vârstă, căci e instructivă, educativă și practică.